

Een reactie op het Wetsvoorstel 'Vereenvoudiging Beroepenstructuur Psychologische Beroepen'....?

Eigenlijk kan die reactie niet slagen. *Het is als een recensie vragen over een concert waar op de viool slechts één snaar gespannen is, overige instrumenten ontbreken, en ieder een eigen partituur voor zich heeft. Laat staan dat er toehoorders van genoten. Stel dat we, door te kijken naar re-acties, misschien de bedoeling én het speelveld uit het oog verliezen? Terwijl een verbindende noot zo nodig is??*

Lijstje van 9

Laten we eerst kijken, wat de wensen zijn, noodzakelijkheden eigenlijk, binnen dit beroepsveld. Het is tenslotte al jaren hetzelfde lied: het lukt nog niet genoeg om het resultaat te bereiken waarover we het al lang eens zijn, vrij samengevat in 9 punten:

1. Zoveel mogelijk eenvoudig en duidelijkheid
2. Minder nadruk op 'stoornissen'
3. Recht doen aan variatie & krachten
4. Meer nadruk op verbinding met context en het systeem
5. Beter aansluiten bij de client zelf (wat is diens last? Idee over gewenste verandering? Etc) en krachten binnen eigen netwerk
6. Minder afgescheiden 'hokjes'
7. Minder tekorten in de zorg, wat betreft financiën & personeel
8. Minder lange wachtlijsten
9. Betere toeleiding naar het 'werkelijke werk' in opleidingen én betere toegankelijkheid van vervolgoopleidingen

Het vreemde is, dat *al* deze 9 punten door het wetsvoorstel eerder verder weg raken dan dichterbij! Hoe kan dit?

Speelveld

Allereerst kan je deze punten niet bereiken als je slechts een deel van het speelveld beschrijft in het wetsvoorstel. De psychologen die in dit wetsvoorstel vertegenwoordigd zijn vormen slechts een deel van het professionele netwerk wat als hulpverleners werkzaam is binnen de reguliere, vergoede sector voor zorg & welzijn. Zo missen bijvoorbeeld orthopedagogen en systeemtherapeuten.

Onterecht onderscheid tussen disciplines

Bovendien versterkt dit wetsvoorstel opnieuw de illusie van onderscheid op niveau of kwaliteit, tussen disciplines, die gelijk(w)aardig werk doen en gelijk(w)aardig opgeleid zijn. Van oudsher pakt en krijgt de psychologie als opleiding, met het medisch denkkader als basis, vastgelegd in de wet BIG, de rol van eerste viool. Terwijl er méér disciplines betrokken zijn die precies hetzelfde soort werk verrichten, met dezelfde cliënten, zij het soms vanuit een andere invalshoek. Wat opleiding, functie en verantwoordelijkheden betreft, gaat het om eenzelfde niveau van professionaliteit, met (grotendeels) hetzelfde taakgebied, op een andere manier vormgegeven. Het verschil op inhoud is geen verschil in belang, nut,

noodzaak of meerwaarde voor de client en ons beroepsveld. Dit wetsvoorstel zou het tegendeel kunnen doen denken.

Een invalshoek of een discipline?

Een ander punt wat het Lijstje van 9 tegenwerkt: binnen dit wetsvoorstel worden sommige disciplines onterecht weggezet als ware zij *alleen* een andere invalshoek, terwijl het een ander ambacht betreft. Laat onverlet dat je hiermee op hetzelfde speelveld, op gelijkwaardige basis, ieder een eigen klank in te brengen hebt.

Pluriformiteit is nodig

Het feit dat welk instrument dan ook, als het om posities en geld gaat, van oudsher harder klinkt, helpt niet. Bij deze te bereiken resultaten in de zorg is pluriformiteit nodig, mét alle kennis en kunde van een eerste viool, maar ook met overige violen en andere instrumenten. Pluriformiteit is van belang, om goed aan te kunnen sluiten bij de variatie in door cliënten ervaren problematieken, gewenste verandermogelijkheden, oplossingskaders etc.. Als wij als maatschappij willen dat de zorg verandert, helpt het niet dat voorgestelde wijzigingen juist het oude, gepolariseerde denken bestendigen. *Als* je zou besluiten niet pluriform te willen zijn in de beschrijving van je orkest, moet je wie je includeert duidelijk kunnen onderscheiden van 'de rest'. Dat is nu niet zo. De Orthopedagoog Generalist bijvoorbeeld, is een gelijke speler (zelfs ook BIG).

Ook binnen de beroepsgroep van psychologen een ongewenst verlies aan variatie

Tot slot betekent het plan zelfs *binnen* die groep van violen een verlies aan variatie, in plaats van een winst voor de cliënt. Binnen het huidige voorstel wordt geen recht gedaan aan de psychologen met verschil in kennis en kunde, dat verder gaat dan een 'aantekening'. Een goede psychotherapeut heeft een ander profiel dan een goede KPer, en ook niet iedere goede GZer is een goede Kinder& jeugdpsycholoog, noch zou dit moeten hoeven zijn.

Overige tekorten

Voor ingewijden behoeft het geen uitleg: met de huidige deskundigheidsbeschrijving worden elementen gemist die, zeker in het werk voor kind & jeugd, maar ook voor volwassenen, essentieel zijn voor het bereiken het Lijstje van 9. Dit gaat bijvoorbeeld over de context van relaties, levensloop, omgeving, maatschappij, en de mentale gezondheid (dat waren de verschillende (kind & jeugd afdelingen van) beroepsverenigingen wél met elkaar eens! Dank @NVO @NVRG @NIP).

Ook zal het geen verbazing wekken dat het verder versmallen van de inzet van professionals, niet bijdraagt aan het personeelstekort, noch aan het verminderen van wachtlijsten. Gezien het gebrek aan personeel en opleidingsplekken is het excluderen van meerdere groepen goed opgeleide professionals een behoorlijke valse noot. Net zoals het feit dat de polarisatie en het 'hokjesdenken' binnen de sector wat wordt versterkt, een behoorlijke afwijkend geluid is binnen de positievere, meer normaliserende visie op zorg.

Wordt de zorg goedkoper van een wetsvoorstel, waarin meer mensen méér (niet beschikbare) opleidingen moeten volgen, ook als die inhoudelijk niet bijdragen aan een betere zorg voor cliënten binnen hun werkveld, én waarin minder mensen ingezet kunnen

worden en een grote groep professionals onder hun regie aan het werk zal moeten? Je zou er stil van worden. Stilte is *ook* een geluid.

Een geluid waarin je bovendien extra goed de echo hoort van de woorden 'gezondheidszorgpsycholoog-generalist' en 'klinisch psycholoog-psychotherapeut'tja: eenvoud? Duidelijkheid?

Terug naar de tekentafel, of componist

Goede zorg nodig? Zeker. Kwaliteit van professionals kan omhoog, opleidingen moeten beter? Ook dat is (deels) zo. Dus terug naar de tekentafel, met ander materiaal en een ruimere doelstelling: waarin een breder speelveld betrokken wordt, en spelers meedoen die het Lijstje van 9 voorop hebben staan én dagelijks al integreren in hun werk. Laat deze groep psychologen, orthopedagogen, systeemtherapeuten, psychiaters & meer (er zijn natuurlijk meer beroepen die meetellen zoals vaktherapeuten, ambulante begeleiders etc.) samen met cliënten vanuit verschillende levensfasen, met verschillende soorten ervaringen, hulpvragen vanuit verschillende settings op elkaar afstemmen. Met ruimte voor de gezamenlijke belangen van beroepsverenigingen, omdat dit kan bestaan naast dat zij ieder in hun eigenheid gehoord blijven worden. Strevend naar een consistent plan voor een visie op gedragsverandering binnen hulpverlening, een visie op het vak, hoe vanuit daar een structuur van beroepen te geven is en hoe opleidingen, CAO's en andere belangrijke instandhoudende factoren hierop aan kunnen sluiten. Natuurlijk is dit makkelijker getypt dan gedaan. En moeten we ergens beginnen. Maar met dit wetsvoorstel, komen we *verder* af te staan van de gewenste verandering dan we nu zijn.

Van re-actie naar reactie?

Mijn reactie op dit wetsvoorstel is dan ook: gebruik alle instrumenten, kijk waarin zij verschillen en overeenkomen, zorg voor een eensluidende partituur met daarbinnen erkenning & (ontwikkel-)ruimte voor afzonderlijke partijen, en zoek een groepje afwijkende, innovatieve dirigenten die eenheid weten aan te brengen in verschillende geluiden.

Tot die tijd roep ik alle soorten orkestleden, van wie er velen net als ikzelf verschillende rollen spelen én van meerdere beroepsverenigingen lid zijn, op om vooral binnen je eigen werksetting bezig te blijven met nieuwe muziek, die de cliënt dient. Musiceren is geen spel, maar een ambacht.

Benieuwd naar hoe dit jullie in de oren klinkt.

..... en wat zal ik nu hieronder als eerste noemen als mijn 'beroep'? Kon ik dit maar laten variëren☺, voor een meerstemmig: 3 maal 3 is 9, en ieder zingt zijn eigen lied!

Anna van der Meer, NVO Orthopedagoog Generalist (BIG), GZ psycholoog (BIG), Kinder- en Jeugdpsycholoog NIP, NVRG Systeemtherapeut & opleider.